

ENTROIDO EN GALICIA

O Entroido é por definición a festa más subversiva do ano.

O Entroido galego, tamén chamado Antroido ou Introido, entre outras denominacións, é ademais unha celebración de longa tradición popular, sobre todo na provincia de Ourense. E hoxe goza de moi boa saúde.

Non hai que esquecer que Galicia foi unha das poucas rexións de España que continuou celebrando o carnaval a pesar da prohibición.

Hoxe a importancia do Entroido é tal que oito Carnavais galegos exhiben con orgullo a cualificación oficial de "Festa de Interese Turístico". E máis de 175 municipios de Galicia declararon festivo o Luns ou Martes de Entroido ou o Mércores de Cinza.

Iso si, convén ir disfrazado. O que se valora é o espírito participativo e as ganas de se divertir. Sen disfraz un corre o risco de sufrir uns lategazos; de que lle boten fariña ou formigas vivas; ou de ter que invitar a una rolda de viños. É a lei.

Hai tamén outra lei que se cumpre estritamente: a dos banquetes gastronómicos. Porque en Galicia o Entroido acompaña sempre dunha boa mesa.

QUE COMECE A FESTA!

XINZO DE LIMIA

É o Carnaval máis longo de España e probablemente do mundo, xa que se celebra por todo o alto durante cinco fins de semana, comezando o Domingo Fareleiro e terminando o Domingo de Piñata.

As pantallas son os personaxes característicos. Van coa cara cuberta por unha pantalla, que nunca quitan e que dá nome ao conxunto. A cara está feita dunha soa peza e pintada cunha cara que recorda un demo... burleiro. A súa vestimenta non está completa sen un par de globos feitos de vixigas de animais que golpean constantemente un contra o outro, producindo un ruído incesante. Tradicionalmente, as pantallas non desfilan; toman a rúa e manteñen a orde, vixiendo que todo o mundo vaia disfrazado.

Para non perder: O desfile de carrozas do Martes de Entroido. Museo do Entroido de Galicia. 9 de febreiro.

VERÍN

Aquí manda un personaxe ao que nunca se lle ve a cara, viste unha elaborada e extravagante vestimenta e leva unha fusta que utiliza sen miramentos: é o cigarrón. Puidos ser na súa orixe un ímpopular recadador de impostos ou un vixilante da ortodoxia eclesiástica. Hoxe levar tal vestimenta é un honor, vestirse de cigarrón é todo un ritual. O Entroido dura praticamente dúas semanas e segue un ritual de desfiles e vistosos ceremoniais. Varios son os días más sinalados destacando o Domingo Corredoiro (cando os cigarróns fan a súa aparición estelar, saudando... e fustrigando os fregueses á saída da misa dominical), o Luns Fareleiro (entre divertidas batallas de fariña) e o Martes de Entroido (co gran desfile de carrozas e cigarróns).

Para non perder: Xoves de Comades: miles de mulleres disfrazadas e procesión "Da vela e das sábanas brancas". 4 de febreiro.

LAZA

Laza presume do Entroido máis enxebre de Galicia. E a diversión comeza moi cedo, semanas antes da chegada do propio Carnaval, coa celebración de catro Venres de Folión. Os foliões son comparsas que percorren as rúas durante a noite tocando con obxectos variados. Desde o Domingo de Entroido, os foliões ceden o protagonismo aos peliqueiros. O peliqueiro leva unha coldada e orixinal vestimenta. Segundo a tradición, non se lle pode tocar nin manchar... áinda que si se lle pode insultar.

O Domingo de Entroido, os peliqueiros fan a súa aparición estelar, chegando a reunirse ata 150 deles n'A Estrea do Peliqueiro. Outro día grande é o Luns de Entroido, con rituais e celebracións como A Farrapada, unha batalla campal utilizando trapos untados en barro.

Para non perder: A farrapada, a xitanada, A baixada da Morena e o Luns de Entroido. 8 de febreiro.

MANZANEDA

Un Carnaval que destila autenticidade. Quizás por estar situado nunha zona de alta montaña mantívose relativamente illado, preservando así a pureza das súas tradicións. Os protagonistas son a mázcara, o folión e a foliada. A mázcara é o personaxe central e a pesar do seu nome, adoita levar o rostro descubierto. Na cabeza, o puchón, un enorme tocado. É un elegante e consumado bailarín, capaz de danzar sobre un pequeno caixón, xirando na punta dos pés e sen despegar do chan. É tamén o acompañante imprescindible dun folión: unha especie de comparsa e embaixada musical que se envían unhas aldeas a outras. A foliada é unha representación en clave satírica na que participan mázcaras, foliões e todos os personaxes do Entroido.

Para non perder: Desfile de foliões e comida popular o Martes de Entroido. 9 de febreiro.

FESTAS DO ENTROIDO DE GALICIA DE INTERESE TURÍSTICO

- 1 Entroido de Xinzo de Limia Ourense
- 2 Entroido de Verín Ourense
- 3 Entroido de Viana do Bolo Ourense
- 4 Entroido de Cobres Vilaboa, Pontevedra
- 5 Entroido de Laza Ourense
- 6 Entroido de Manzaneda Ourense
- 7 Entroido dos Xenerais da Ulla A Coruña - Pontevedra
- 8 Entroido de Maceda Maceda, Ourense

VIABOA

Entroido e gastronomía van indisolublemente unidos. De feito o nome oficial desta celebración é "Festa da Androlla e o Entroido". A androlla é un exquisito embutido de porco típico da comarca. É o producto estrela dun multitudinario e divertido banquete que ten lugar o Domingo de Entroido. Os outros protagonistas son o boteiro e os foliões. O boteiro é a máscara emblemática; leva sempre a cara tapada por unha cara rematada nun impresionante penacho e un traxe multicolor de fitas de seda. Os foliões son comparsas que poñen a banda sonora ao Carnaval percorrendo rúas e aldeas. A misión do boteiro é anunciar e abrir paso ao folión dando saltos sobre a monca, un vistoso pau co que tamén mantén a raia ao público.

Para non perder: Desfile de foliões, acompañados polos boteiros no Domingo Gordo. 7 de febreiro.

COBRES

O Entroido máis elegante de cantos se celebran en Galicia. Traxes, música e danza remiten a un mundo galante e cortesán onde a posición social de cada personaxe está claramente diferenciada. Xa no século XVIII hai referencias escritas sobre este Carnaval. O día grande é o Martes de Entroido; pola mañá non hai que perder as danzas e pola tarde, divertidos xogos populares. Madamas e galáns son os personaxes característicos. Os seus traxes son espléndidos e custosos, xa que representan o rango social máis alto; de feito ata hal pouco levaban xolas e reloxos de gran valor. No Entroido de Cobres locen tamén outros personaxes como os de branco, as aldeás, os coñadoreos do galo, as choronas ou o predicador.

Para non perder: Corrida do Galo e outros xogos populares o Martes de Entroido. 9 de febreiro.

XENERAIS DA ULLA

Un Entroido para mofarse da guerra. Esta é a idea detrás do Entroido dos Xenerais da Ulla. A festa, da que xa hai referencias escritas sobre 1870, inspirase nas loitas que tiveron como escenario a comarca do río Ulla na primeira metade do século XIX. Os personaxes más importantes son os xenerais e tamén os correos que, a cabalo e acompañados dun alegre exército de abanderados e comparsas, percorren rúas e localidades dando vivas. Visten sempre as súas melloradas galas, vistosos uniformes de época aderezados con todo tipo de adornos. O punto forte son os encontros que mantienen os xenerais en diferentes días e lugares da comarca. Son os atranques (tamén chamados altos), batallas dialécticas entre un xeneral invasor e outro defensor.

Para non perder: Os atranques que se celebran en cada localidade (consultar). 30 e 31 de xaneiro e 5, 6, 7, 9, 13, 14, 28 de febreiro.

MACEDA

Os felos son as máscaras emblemáticas do Entroido de Maceda. Unhas figuras pouco coñecidas fóra da zona, pero tan antigas e fascinantes como os seus parentes más famosos, os peliqueiros de Laza e os cigarróns de Verín. O que distingue a simple vista aos felos son as medias negras, en lugar de brancas. A súa vestimenta é en certo modo máis rústico, máis apegado ás orixes. Vestirse de felo imprime carácter e só poden facelo os homes solteiros. Son por definición espíritos rebeldes e anárquicos, mais en tempo de Entroido eles son a lei.

Para non perder: O percorrido dos Felos polas parroquias do Concello. 6 e 7 de febreiro.